

Lapsivaikutus – Puumalan kunnan strategialuonnos 19.4.2026

Tämä lausunto on annettu hyvinvointi- ja kulttuurijohtajan, vapaa-aikasihteerin ja päiväkodin johtajan kanssa yhteistyössä.

Yrittäjyystavallinen ja elinvoimainen kunta, tavoitteinaan väestömäärän 0,5 prosentin vuotuinen kasvu ja monipaikkaisten määrän kasvattaminen ja kausiväestön viipymien selkeä pidentäminen edellyttävät, että lapsiperheiden ja lasten palveluiden pitää vastata tarvetta. Jos siis väkimäärä kasvaa, on varauduttava mm. varhaiskasvatustalouden laajentamiseen ja henkilöstömäärän lisäämiseen.

Yrittäjyyskasvatuksen tavoitteet varhaiskasvatuksessa pitää sovittaa varhaiskasvatustalouden ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tavoitteisiin. Tavoitteet ovat pääosin yhteneväisiä, kuten ”kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen”. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot pitävät sisällään vaikkapa sinnikkyyden kasvattamista ja hyvien käytösten opettamista, mitkä voidaan nähdä yrittäjämäisen asenteen pohjana. Samalla on kuitenkin huolehdittava kaikkien tavoitteiden tasapainosta: lain mukaan tavoitteena on toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset.

Nuorisovaltuusto tarttuikin jo aiheeseen yrittäjyyskasvatus ja piti sen toteuttamista tärkeänä. Yrittäjyyskasvatukseen olisi hyvä liittyä myös nuorten kesätyöt tai nuorten oman yritystoiminnan kehittäminen (vrt. 4H-yritystoiminta). Kesätöihin liittyen jokaisen nuoren saama kokemus kesätyöstä on tärkeä ja siltä osin kunnalla on merkittävä rooli tukea niitä nuoria, jotka ovat jo koulupolkuunsa aikana tarvinneet ja saaneet enemmän tukea oppimiseen. Kunnan mahdollisella tuella (esim. ohjaus kesätyön tehtäviin tai taloudellinen tuki kesätyöllistäjille) on merkittävä vaikutus nuorten tasa-arvoiseen kohteluun, työelämätaitojen oppimiseen ja siten luo pohjan myös työllistymiselle tulevaisuudessa. Eli tavoitteella, sen toteuttamisesta riippuen, on mahdollisuus merkittäviin positiivisiin vaikutuksiin.

Peruskoulussa yrittäjyyskasvatus on opetussuunnitelman mukaista toimintaa ja se on liitettävissä kaikkiin oppiaineisiin. Erilliset hankkeet ja projektit on toteutettavissa opetussuunnitelman mainitsemisissa monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa. Peruskoulun yrittäjyyskasvatuksessa tehdään yhteistyötä Nuorten NYT:n kanssa. Kunnassa on perustettu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteinen työryhmä, joka antaa ehdotuksia yrittäjyyskasvatuksen toteuttamiseen kunnassa.

Hyvinvoiva ihminen strategisena tavoitteena on myös lasten hyvinvoinnista huolehtimista kaikissa kunnan toiminnoissa. Lapsiperheiden turvaverkko-kokeilun vaikutukset lasten hyvinvointiin ovat positiiviset. Lastenhoitopalvelun tarjoaminen lapsiperheille kunnan palveluna voi hyvin toteutettuna lisätä lasten ja heidän vanhempiensa hyvinvointia. Tämä edellyttää motivoituneita,

sitoutuneita ja osaavia lastenhoitajia ja toiminnasta vastaavia. Hyvin huolletut ulko- ja sisäliikuntapaikat edistävät niin ikään myös lasten hyvinvointia liikkumisen helppouden ja sitä myötä liikkuvan elämäntavan vahvistumisen myötä.

Nuorisovaltuusto antoi lausuntoon siitä, että nuoret ovat kokonaan unohtuneet tästä strategiakohtasta. Myös LYK-toiminta korostaa lapsen omaa osallisuutta monesta näkökulmasta hyvinvoinnin edellytyksenä sekä etenkin haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten hyvinvointiin panostamista. Tämä näkökulma puuttuu strategialuonnoksesta.

Hyvin hoidetut liikuntapaikat ovat tärkeitä nuorten näkökulmasta, joten tällä on positiivinen vaikutus nuorten hyvinvointiin.

Perusopetuksessa oppilashuoltotyö on moniammatillista ja vahvasti laissa säädelyä. Toistaiseksi hyvinvointialueen panos Puumalan kunnan oppilashuoltotyöhön on ollut erinomainen. Taloudelliset paineet saattavat jatkossa ohjata hyvinvointialueen resursseja pois Puumalan kunnan oppilaista. Lain velvoitteet eivät ole uhattuna. Koulun oma toiminta, esimerkiksi liikkuvan koulun hankkeessa sekä kerhotoiminnassa tukee erinomaisesti oppilaiden hyvinvointia.

Arvokas Saimaa ja kansainvälistyvä ja uudistuva matkailu lapsimatkaileijoiden näkökulmasta edellyttää mm. lasten huomioimista risteilyillä ja satamissa, majapaikoissa ja ravintoloissa sekä muista lapsiperhematkaileijoiden palveluista, kuten leikkipuistojen kunnossapidosta huolehtimista.

Saimaan ja oman kotiseudun esiintuonti opetuksessa on kiitettävällä tasolla. Perusopetuksessa liikutaan aktiivisesti oman kunnan alueella, tutustutaan luontoon ja alueen historiaan.

Palvelukulttuurin kehittäminen kaikissa kunnan palveluissa edistää lasten hyvinvointia, jos niissä kaikissa huomioidaan lapsikäyttäjät. Laadukas varhaiskasvatustalutus, henkilöstön työhyvinvointi ja ammatillinen osaaminen ovat edellytyksiä varhaiskasvatuksessa olevien kuntalaisten hyvinvoinnille ja edistävät heidän oppimistaan. Palvelukulttuurissa lasten ja nuorten huomioiminen tasaveroisina asiakkaina aikuisten kanssa on merkittävää. Nuorisovaltuusto on esittänyt toiveen siitä, että nuoria kuullaan heille tarjottavissa palveluissa, esim. harrastuksissa. Harrastamisen Suomen mallin periaatteet kuvaavat erittäin hyvin myös puumalalaisten nuorten toiveita. Perusopetuksen ja liikuntapalveluiden yhteistyö Harrastamisen Suomen mallin toteutuksessa on hyvä esimerkki lasten ja nuorten toiveiden huomioon ottamisessa.

Saaristokunnan turvaverkko strategisena painopisteenä kaikkine tavoitteineen (varautumisen vahvistaminen häiriötilanteissa, luotettavat tietoliikenne- ja puhelinliikenneyhteydet, terveys- ja pelastuspalveluiden turvaaminen lähipalveluna ja kuntaorganisaation toimintavarmuus ja prosessien luotettava toiminta normaalioloista häiriötilanteisiin) vaikuttaa lasten elämään Puumalassa positiivisesti ja edistää heidän hyvinvointiaan ja turvallisuuttaan. Jos tämän strategian

tavoitteen toimenpiteisiin sisältyy myös lasten ja nuorten varautusmiskoulutus/ -ohjaus, voidaan korostaa positiivisia lapsivaikutuksia. Terveys- ja pelastuspalvelujen turvaaminen lähipalveluna on huomattava positiivinen vaikutus, edellyttäen että palvelut todellakin toteutuvat lähipalveluina. Ja ikävä kyllä, huomioitava on myös päihde- ja mielenterveyspalvelujen toteutuminen myös lasten ja nuorten kohdalla.

Kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien huomioimiseksi strategialuonnoksessa ei näy erillisiä toimenpiteitä. Näitä voidaan kuitenkin edistää kunnan palvelukulttuuria ja toimintamalleja uudistamalla. Lasten näkökulmasta näihin voivat kuulua esimerkiksi Mikkelin mallin mukaisen perheparlamentin perustaminen. Yleisesti ottaen strategialuonnoksen strategisten painopisteiden lapsivaikutukset pienten lasten ja heidän perheidensä näkökulmasta ovat positiiviset.

Lapsiystävällisenä kuntana lapsivaikutusten arvioinnin perusteena sekä strategiassa tavoitteita voisi muodostaa lapsiystävällinen kunta -mallin mukaan. Jos tarkastellaan Puumalaa maantieteellisesti, täytyvät esimerkiksi Erasmus+ ohjelmassa kaikkien meidän nuorten kohdalla lause ”nuoria, jotka ovat maantieteellisistä syistä muita eurooppalaisia nuoria haasteellisemmassa asemassa”. On siis tärkeää jo lähtökohdissa ymmärtää maantieteellisen sijainnin antama lisähaaste kaikenikäisten kuntalaisten, myös lasten ja nuorten hyvinvointiin. Tähän strategia kyllä useassa kohdassa vastaakin.

Puumalassa 19.4.2026

Lapsivaikutusten arviointi – Puumalan kunnan strategialuonnos 19.4.2026

Myönteinen vaikutus	Positiivinen +, ++, +++	Neutraali 0	Negatiivinen -, --, ---	Kielteinen vaikutus
1. Vahvistaa lapsen edun ensisijaisuutta		+		
2. Vahvistaa lasten yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä		+++		
3. Edistää lasten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia		+++		
4. Tukee lasten yksilöllistä kasvua ja kehitystä		++		
5. Tukee lasten oppimista ja koulunkäyntiä		++		
6. Edistää lasten turvallista arkea		+++		
7. Edistää lasten terveyttä		++		
8. Vaikuttaa positiivisesti lasten elinympäristöön		+++		
9. Vaikuttaa positiivisesti lasten ja lapsiperheiden elintapoihin		+		
10. Parantaa lasten ja lapsiperheiden palvelujen saatavuutta		+++		
11. Parantaa lasten ja lapsiperheiden palvelujen laatua		+++		
12. Tukee perheiden taloudellista tilannetta		+		
13. Vahvistaa lasten harrastamismahdollisuuksia paikkakunnalla		++		
14. Parantaa lasten liikkumismahdollisuuksia		++		
15. Vaikuttaa positiivisesti erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin lapsiin ja nuoriin		+		
16. Vaikuttaa positiivisesti lasten läheis- ja vertaissuhteisiin		++		